

**АКАДЕМИЯИ МИЛЛИИ ИЛМҲОИ ТОҶИКИСТОН
ШУЪБАИ ТАЪРИХИ ИЛМ ВА ТЕХНИКАИ
ИНСТИТУТИ ТАЪРИХ, БОСТОНШИНОСӢ ВА
МАРДУМШИНОСИИ БА НОМИ АҲМАДИ ДОНИШ**

**ҲИСОБОТИ СОЛОНАИ 2023
Лоиҳа: ТАЪРИХИ ХАЛҚИ ТОҶИК.
ТАЪРИХИ ИЛМ ВА ТЕХНИКАИ ТОҶИКОН
АЗ ҚАДИМ ТО ИМРӯЗ
(СОЛҲОИ 2021-2025)
Рақами қайди давлатӣ: 0117ТJ00813**

Роҳбари лоиҳа: мудири шуъба: н.и.т.,
Шарифзода Абдувалӣ Қурбоналӣ

ИЦРОКУНАНДАГОНИ ЛОИҲА:

1. Қурбонов Баҳром-д.и.т., профессор, сарходими илмӣ (0.5);
2. Камолов Ҳамзахон- д.и.т., профессор, сарходими илмӣ (0.5);
3. Абдуқаҳҳор Саидов, д.и.т., профессор, ходими калони илмӣ (0.5);
4. Абдурашидов Фозил, д.и.т., профессор, ходими хурди илмӣ (0.5).
5. Мақсадов Ҳабибулло, н.и.т., ходими калони илмӣ (0.5)
6. Насимова Фарзона, лаборанти калон
7. Файзуллоева Гулғунча, лаборант

Мақсади лоиҳа: Навиштани таърихи илм ва техникаи тоҷикон аз қадим то имрӯз дар ду марҳила:

Марҳилаи якум: Солҳои 2021-2025

Марҳилаи дуюм: Солҳои 2026-2030

Мақсади марҳилаи якум: Навиштани таърихи илм ва техникаи тоҷикон аз қадим то асри XV ба забони тоҷикӣ.

Эзоҳ: Барои навиштани таърихи илм ва техникаи тоҷикон аз қадим то асри XV танҳо иштироки иҷрокунандаҳои лоиҳа кофӣ нест. Бинобар ин, ҷалби мутахассисони берунаи ватанӣ низ лозим мешавад.

Вазифаи лоиҳавии дар соли 2023:**НАВИШТАНИ (ОМОДА НАМУДАНИ) МАВОДИ ИЛМӢ ДАР МАВЗУЪҲОИ ЗЕРИН:**

№	Мавзуи лоиҳавӣ	Ҳаҷми маводи ҷопӣ тибқи Низомномаи АМИТ ва вобаста ба басти кории иҷрокунанда/ барзиёд	Иҷрокунанда
1	Тибб дар давраи Сомониён	1 ҷ.ҷ.	Шарифзода А.Қ
2	География дар давраи Сомониён	1 ҷ.ҷ.	Шарифзода А.Қ
3	Ҷуғрофияи зарробхонаҳои Сомониён	2 ҷ.ҷ.	Шарифзода А.Қ
4	“Ҳидоят-у-л-мутаъаллимин” қадимтарин асари тиббӣ ба забони форсӣ-тоҷикӣ	0,5 ҷ.ҷ.	Шарифзода А.Қ
5	Минералогия дар асрҳои IX-X	1 ҷ.ҷ.	Шарифзода А.Қ
6	Кимиё дар асрҳои III- X	2 ҷ.ҷ.	Қурбонов Б.Р.
7	Техника дар асрҳои IX-X	ҷ.ҷ.	Камолов Ҳ.
8	Таърихнигорӣ дар асрҳои IX-X	2 ҷ.ҷ.	Саидов А.
9	Артиш дар асрҳои IX-X	1 ҷ.ҷ.	Абдурашидов Ф.
10	Ситорашиносӣ дар асрҳои IX-X	1 ҷ.ҷ.	Мақсадов Ҳ.

МАВОДИ ЧОПШУДА ДАР СОЛИ 2023

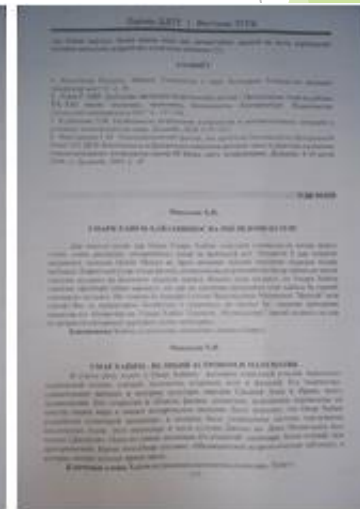
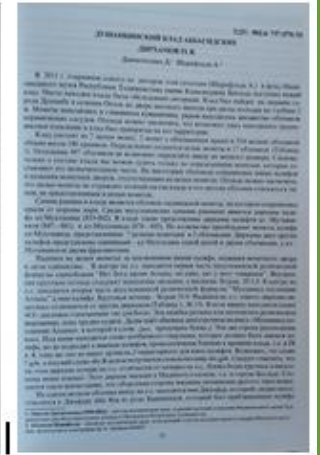
МАҚОЛАҲО:

1. Шарифзода А.Қ. Мунк – зарробхонаи нави замони Сомониён// Муаррих – Душанбе, № 2 (34), 2023- с. 31-38
2. Шарифзода А.Қ. Таҳқиқи сиккаҳои сомонӣ дар Эрон// Муаррих – Душанбе, № 2 (35), 2023- с. 91-98
3. Шарифзода А.Қ. Вожаҳои нумизматӣ дар “Шоҳнома”-и Ҳаким Абулқосим Фирдавсӣ// Ҷуғрофияи “Шоҳнома”- Душанбе, 2023 – с. 60-72
4. Шарифзода А. Кӯлоб дар тасвири академик А.А. Семёнов// Мероси ниёгон – Душанбе, № 25, 2023 – с. 46-50

5. Шарифзода А. (Ҳаммуаллиф), Душанбинский клад аббасидских дирхамов IX в. // Мероси Шарқ – Душанбе, № 1 (3), 2023 – с. 11-21
6. Шарифзода А. (Ҳаммуаллиф), Кашфи нави сиккаҳои бостонӣ аз Тоҷикистон // Тахти Сангин намоди омезиши тамаддуни Шарқу Ғарб- Душанбе, 2023 – с. 309-328
7. Камол Ҳ. Корезҳои Хуросон // Муаррих – Душанбе, № 2 (35), 2023- с.142-154
8. Қурбонов Б. Саҳми Закариёи Розӣ ва Абӯрайҳони Берунӣ дар дар инкишофи таърихи илму техника // Нақши Абурайҳони Берунӣ дар рушди илмҳои риёзӣ ва табиӣ ва техника – Бохтар, 2023 – с.145- 154;
9. Қурбонов Б. Донишҳои аввалини кимиёӣ ва шинохти маъданҳо дар қадим // Мероси ниёгон – Душанбе, № 25, 2023 – с. 74-76;
10. Саидов А. Вазъи таърихнигорӣ дар асрҳои X-XI // Абурайҳон Берунӣ- алломаи машриқзамин – Душанбе - с. 6-13.

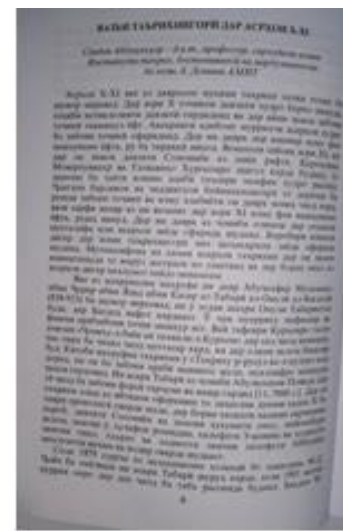
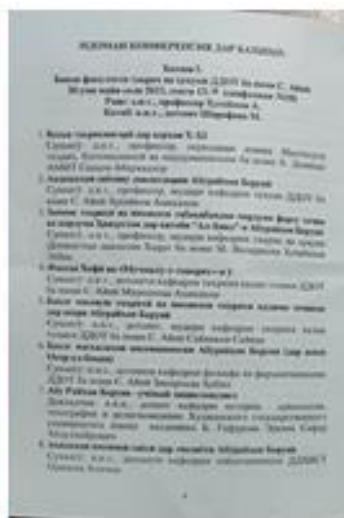

ИШТИРОК ДАР ЧОРАБИНИҲОИ ИЛМИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ

Дар соли 2023 кормандони Шуъба дар 5 чорабиниҳои илмӣ байналмилалӣ (конференсия ва симпозиумҳо) бо маърузаҳои илмӣ иштирок намуданд, ки баъзе аз маърузаҳо ба чоп расидаанд ва баъзеашон дар арафи чопшавӣ мебошанд.

1. КОНФЕРЕНСИЯИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ИЛМӢ- НАЗАРИЯВИИ “АБУРАЙҲОНИ БЕРУНӢ – АЛЛОМАИ МАШРИҚЗАМИН” (ш. Душанбе, 20 майи 2023)

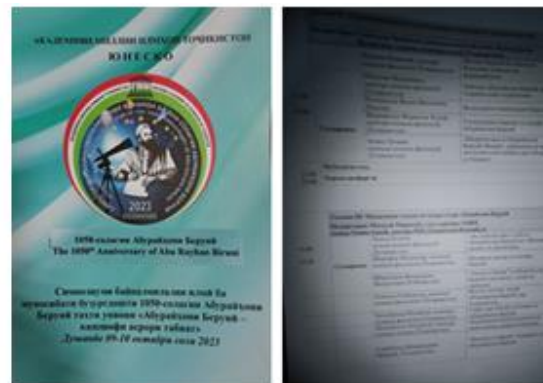
Рӯзи 20 майи соли 2023 дар ш. Душанбе бахшида ба 1050 – солагии Абурайҳони Берунӣ Конференсияи байналмилалии илмӣ-назариавии “Абурайҳони Берунӣ – алломаи Mashriqzamin”-и баргузор шуд ва дар ин чорабинӣ аз Шуъба А. Саидов дар мавзӯи “Вазъи таърихнигорӣ дар асрҳои X-XI” баромад намуд.

3. СИМПОЗИУМИ БАЙНАЛМИЛЛАЛИИ “АБУРАЙҲОНИ БЕРУНӢ – КАШШОФИ ТАБИАТ” (ш. Душанбе, 10-12 октябри 2023)

Рӯзҳои 10-12 октябри 2023 дар ш. Душанбе бо ташаббуси АМИТ бахшида ба 1050 – солагии Абурайҳони Берунӣ Симпозиуми байналмилалӣ баргузор шуд ва дар ин чорабинӣ аз Шуъба А. Шарифзода дар мавзӯи “Абурайҳони Берунӣ доир ба як навъ сиккаи даврони Сомониён” баромад намуд.

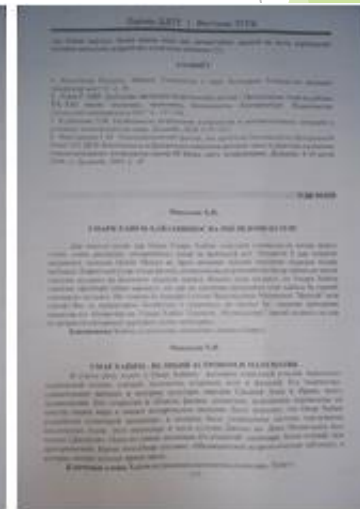
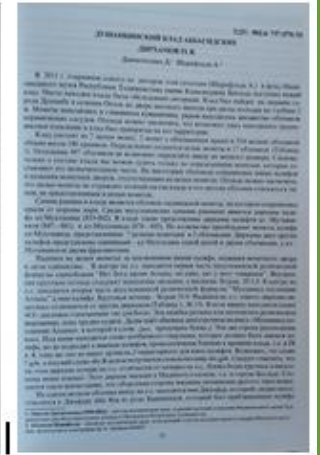

4. СИМПОЗИУМИ ДУЮМИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ «ЧУГРОФИЯИ ТАЪРИХӢ ВА ФАРҲАНГИИ “ШОҲНОМА”» (ш. Душанбе, 13-14 октябри 2023)

Рӯзҳои 13-14 октябри соли 2023 дар ш. Душанбе Симпозиуми дуюми байналмилалии “Чуғрофияи таърихӣ ва фарҳангии “Шоҳнома” баргузор шуд. Дар ин Симпозиум аз Шӯба А. Шарифзода дар мавзӯи “Нақши истилоҳоти нумизмати “Шоҳнома” дар таҳқиқи сиккаҳои сомонӣ” баромад намуд.

ҶАДВАЛИ МАВОДҲОИ ЧОПШУДА

№		теъдод
1	Рисола- Монография	1
2	Китобча	0
3	Мақола	10

Рисолаҳои номзадӣ:

1. Муминшоева Н. Таърихи ташаккул ва сиккашиносӣ дар Тоҷикистон.
(Мавзӯ декабри соли 2022 тасдиқ шудааст).
2. Шокиров У. Инъикоси сикказанӣ ва муомилоти пулӣ дар сарчашмаҳои хаттии X-XV.
(Мавзӯ соли 2022 тасдиқ шудааст).

